

ביאור בדרך אפשר

פרשת השבוע, פרשת לך, פותחת בפסוק:

1 וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבְּרִית אַבְיָךְ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָה¹, וּפְיִרְשׁ רְשׁוֹ: לֵךְ-לְךָ, הַכְתוּב

4 מדייק ואומר שההליכה היא "לך", בשבילך, כלומר לְהִנָּאֵתְךָ וְטוֹבְתְךָ.
5 וידועה הקושיא למה הוצרך
6 הַקִּבְ"ה לומר לַאֲבֵרָהם לֵךְ-
7 לְךָ, לְהִנָּאֵתְךָ וְטוֹבְתְךָ, וְלֹא
8 הֲיָה מִסְפִּיק שְׂיִלְךָ רַק בְּגִלְל
9 צִוּוּי הַקִּבְ"ה בְּלִבְד וְהָי גַם אִם
10 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא הִיָּה אוֹמֵר

בס"ד. שבת פרשת לך-לך, י"א
מרחשון, ה'תשכ"ה
(הנחה בלתי מוגה)

1 וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ
2 וּמִבְּרִית אַבְיָךְ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָה¹,

3 וּפְיִרְשׁ רְשׁוֹ: לֵךְ-לְךָ, לְהִנָּאֵתְךָ וְטוֹבְתְךָ. וידועה
4 הַקְדוּשָׁא לְמָה הוּצָרְךָ הַקִּבְ"ה לומר לַאֲבֵרָהם
5 לֵךְ-לְךָ, לְהִנָּאֵתְךָ וְטוֹבְתְךָ, וְלֹא הֲיָה מִסְפִּיק שְׂיִלְךָ
6 רַק בְּגִלְל צִוּוּי הַקִּבְ"ה בְּלִבְד. וַאֲיָתָא בַּמֶּאמְר

7 שֶׁל ה'צַמַח צֶדֶק' (בַּאֲחַד הַבִּיכְלָאָף שְׂיִצְאֵו
8 לְאַחֲרוֹנָה מֵהַגְלוּת וְהַשְׂבִּיחָה)² מֵה שֶׁכַּתְב
9 ה'אַלְשִׁיף'³ שֶׁהַפִּירוּשׁ ד'לֵךְ-לְךָ" הוּא "לֵךְ"
10 וְלַעֲצֻמָּךְ אֲתָה הוֹלֵךְ, הִנְנוּ, שְׂיִגִיעַ לְשָׂרְשׁ וּמְקוֹר
11 נִשְׁמָתוֹ כְּמוֹ שֶׁהִיא לְמַעְלָה. דְּהִנְהָ⁴ יְדוּעָ⁵ שֶׁלֹּא

12 כָּל הַנְּשָׁמָה נִמְשָׁכָה לְמַטָּה בַּגּוּף, אֲלֵא רַק הָאֶרֶה
13 מִמְּנָה לְבַד נִמְשָׁכָה לְמַטָּה, אֲכַל עֵיקַר הַנְּשָׁמָה
14 נִשְׁאַרָה לְמַעְלָה, לְפִי שֶׁבְּקִדוּשָׁה אֵי-אֶפְשָׁר
15 שְׂיִוְמָשֵׁף הַכַּל לְמַטָּה וְלֹא יִשְׂאָר שׁוּם רוּשָׁם כּו',
16 כִּי כָל דְּבָר שֶׁבְּקִדוּשָׁה אֵינּוּ נֶעְקָר מִמְּקוֹמוֹ
17 לְגַמְרִי⁶, וּבְנוֹגַע לְנִשְׁמָה, עֵיקַר שְׂרָשָׁה נִשְׂאָר

18 לְמַעְלָה בְּאֶרֶץ הָעֵלְיוֹנָה, אֶרֶץ חֲפַי⁷, וְרַק הָאֶרֶה
19 מִמְּנָה מֵתַפְשֻׁטַּת וְיִוֵּרְדַת לְהַתְלַבֵּשׁ בַּגּוּף. וְכַדִּי
20 לְהַגִּיעַ לְשָׂרְשׁ הַנְּשָׁמָה, הָרִי זֶה דְּוָקָא עַל-יַדִּי
21 הַהֲלִיכָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא מְכֻנָּת כְּנָגַד הָאֶרֶץ
22 הָעֵלְיוֹנָה. וְזֵהוּ "לֵךְ-לְךָ (לְךָ וְלַעֲצֻמָּךְ אֲתָה הוֹלֵךְ)

23 גּו' אֶל הָאֶרֶץ", כִּי בְהִיּוֹתוֹ בַּחוּץ לְאֶרֶץ הָרִי הוּא
24 נְפָרַד מֵעֵיקְרוֹ וְשָׂרְשׁוֹ, אִף בְּלִכְתּוֹ אֶל הָאֶרֶץ הָרִי הוּא כְּהוֹלֵךְ וּמֵתַחַבֵּר אֶל
25 עֲצָמוֹ וְשָׂרְשׁוֹ. וְהַעֲנִין בְּזָה⁸, שְׂעֵיקַר וְשָׂרְשׁ הַנְּשָׁמָה הוּא כְּפִי שֶׁהִיא לְמַעְלָה
26 בְּעוֹלָם הָאֲחֵדוֹת, וּבְלִשׁוֹן הַקִּבְלָה הָרִי זֶה עוֹלָם הָאֲצִילוֹת. וְכִפִּי שְׂמוֹסִיף

27 מִמְּקוֹמוֹ לְגַמְרִי⁶ אֵלָּא גַם כַּאֲשֶׁר

ביאור בדרך אפשר

הוא יורד ונמשך מלמעלה למטה, חלק ממנו נשאר בשורשו ומקורו הראשון,

42 וּבְנוֹגַע לְנִשְׁמָה, אֵין הַכּוּוֹנָה שְׂעֵיקְרָה יוֹרֵד לְמַטָּה וְרַק הַרוּשָׁם נִשְׂאָר
43 לְמַעְלָה אֵלָּא לְהִיפֵךְ עֵיקַר שְׂרָשָׁה נִשְׂאָר לְמַעְלָה בְּאֶרֶץ הָעֵלְיוֹנָה
44 הַרוּחָנִית, הַנְּקֵרָאֵת אֶרֶץ חֲפַי⁷, וְרַק הָאֶרֶה מוֹעֲטַת מִמְּנָה
45 מֵתַפְשֻׁטַּת וְיִוֵּרְדַת לְמַעְלָה
46 לְמַטָּה לְהַתְלַבֵּשׁ בַּגּוּף הַגִּשְׁמִי.
47 וְכַדִּי לְהַגִּיעַ לְשָׂרְשׁ הַנְּשָׁמָה
48 שְׂכַאמּוֹר בְּדֶרֶךְ כֹּלֵל לֹא יוֹרֵד
49 לְהַתְלַבֵּשׁ בַּגּוּף, הָרִי זֶה דְּוָקָא
50 עַל-יַדִּי הַהֲלִיכָה לְאֶרֶץ
51 יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא מְכֻנָּת כְּנָגַד
52 הָאֶרֶץ הָעֵלְיוֹנָה שֶׁם הוּא שׂוֹרֵשׁ
53 הַנִּשְׁמָה. וְזֵהוּ "לֵךְ-לְךָ (לְךָ
54 וְלַעֲצֻמָּךְ אֲתָה הוֹלֵךְ) גּו' אֶל
55 הָאֶרֶץ", כִּי בְהִיּוֹתוֹ בַּחוּץ
56 לְאֶרֶץ הָרִי הוּא נְפָרַד מֵעֵיקְרוֹ
57 וְשָׂרְשׁוֹ, כִּי עֵיקְרוֹ וְשׂוֹרֵשׁוֹ נִשְׂאָר
58 לְמַעְלָה, וְאֵילוֹ לְמַטָּה יֵשׁ רַק אֲהָרָה
59 מוֹעֲטַת שֶׁל הַנִּשְׁמָה אִף בְּלִכְתּוֹ אֶל
60 הָאֶרֶץ הָרִי הוּא כְּהוֹלֵךְ
61 וּמֵתַחַבֵּר אֶל עֲצָמוֹ וְשָׂרְשׁוֹ
62 וְהָרִי זֶה נִחְשָׁב גַם הַעֲצֻמוֹת שְׁלוֹ, וְכִפִּי
63 שְׂיִוְסִיף וְיִבָּרַח לְהֵלֵךְ.
64

46 מֵתַפְשֻׁטַּת וְיִוֵּרְדַת לְמַעְלָה
47 לְמַטָּה לְהַתְלַבֵּשׁ בַּגּוּף הַגִּשְׁמִי.
48 וְכַדִּי לְהַגִּיעַ לְשָׂרְשׁ הַנְּשָׁמָה
49 שְׂכַאמּוֹר בְּדֶרֶךְ כֹּלֵל לֹא יוֹרֵד
50 לְהַתְלַבֵּשׁ בַּגּוּף, הָרִי זֶה דְּוָקָא
51 עַל-יַדִּי הַהֲלִיכָה לְאֶרֶץ
52 יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא מְכֻנָּת כְּנָגַד
53 הָאֶרֶץ הָעֵלְיוֹנָה שֶׁם הוּא שׂוֹרֵשׁ
54 הַנִּשְׁמָה. וְזֵהוּ "לֵךְ-לְךָ (לְךָ
55 וְלַעֲצֻמָּךְ אֲתָה הוֹלֵךְ) גּו' אֶל
56 הָאֶרֶץ", כִּי בְהִיּוֹתוֹ בַּחוּץ
57 לְאֶרֶץ הָרִי הוּא נְפָרַד מֵעֵיקְרוֹ
58 וְשָׂרְשׁוֹ, כִּי עֵיקְרוֹ וְשׂוֹרֵשׁוֹ נִשְׂאָר
59 לְמַעְלָה, וְאֵילוֹ לְמַטָּה יֵשׁ רַק אֲהָרָה
60 מוֹעֲטַת שֶׁל הַנִּשְׁמָה אִף בְּלִכְתּוֹ אֶל
61 הָאֶרֶץ הָרִי הוּא כְּהוֹלֵךְ
62 וּמֵתַחַבֵּר אֶל עֲצָמוֹ וְשָׂרְשׁוֹ
63 וְהָרִי זֶה נִחְשָׁב גַם הַעֲצֻמוֹת שְׁלוֹ, וְכִפִּי
64 שְׂיִוְסִיף וְיִבָּרַח לְהֵלֵךְ.

65 וְהַעֲנִין בְּזָה⁸, שְׂעֵיקַר וְשָׂרְשׁ
66 הַנְּשָׁמָה הוּא כְּפִי שֶׁהִיא
67 לְמַעְלָה בְּעוֹלָם הָאֲחֵדוֹת, עוֹלָם
68 שְׁבו אֵין תְּפִיסַת מְקוֹם לְשׁוֹם מִצִּיאוֹת
69 מְלַבַּד הַאֲלוּקוֹת וְאֵין שׁוּם נִבְרָא נְפָרַד
70 מֵאֲלוּקוֹת וְנִחְשָׁב מִצִּיאוֹת בְּפִנֵּי עֲצֻמָּה
71 אֵלָּא הַכּוֹל בְּטַל לַאֲלוּקוֹת, וְלִכְּן הוּא
72 עוֹלָם שְׁבו בָּאָה לְיַדִּי בִּיטוּי אֲחֵדוֹת ה',
73 בְּמוֹכֵן שְׂאֵין שׁוּם מִצִּיאוֹת מְלַבַּדוֹ,
74 וּבְלִשׁוֹן הַקִּבְלָה הָרִי זֶה עוֹלָם
75 הָאֲצִילוֹת הַרְאִשׁוֹן מִבֵּין אַרְבַּעַת
76 הַעוֹלָמוֹת הַרוּחָנִיִּים אֲצִילוֹת-בְּרִיאָה-
77 יְצִירָה-עֲשִׂיָּה וְכוּ אֵין נִבְרָאִים עִם

11 לַאֲבֵרָהם אֲבִינוּ שֶׁהַהֲלִיכָה הַזֹּוּ הִיא
12 לְהַנָּתֵתוֹ וְלְטוֹבָתוֹ, בּוֹדֵאֵי שְׂאֲבֵרָהם
13 הִיָּה מְקִיִּים אֵת הַצִּוּוּי וְהוֹלֵךְ?
14 וַאֲיָתָא מוֹבָא בַּמֶּאמְרָ שֶׁל
15 ה'צַמַח צֶדֶק' (בַּאֲחַד
16 הַבִּיכְלָאָף כִּוֵּן שֶׁל כְּתוּבִיד
17 שְׂיִצְאֵו לְאַחֲרוֹנָה מֵהַגְלוּת
18 וְהַשְׂבִּיחָה בְּדֶרֶךְ כֹּלֵל הַכּוּוֹנָה לְכַתְבִּי
19 חֲסִידוֹת שֶׁהִיוּ בְּרוּסִיָּה וְהַגִּיעוּ אֶל
20 הַרְבֵּי)² מֵה שֶׁכַּתְבֵּת ה'אַלְשִׁיף'³
21 בְּפִירוּשׁוֹ עַל פְּסוּק זֶה שֶׁהַפִּירוּשׁ
22 ד'לֵךְ-לְךָ" מִשְׁמַעוֹת הַדְּיוּק "לֵךְ"
23 הוּא "לֵךְ" וְלַעֲצֻמָּךְ אֲתָה
24 הוֹלֵךְ, כְּלוּמֵר, ה' אוֹמֵר לַאֲבֵרָהם
25 אֲבִינוּ שֶׁבְהַהֲלִיכָה זֹו הוּא הוֹלֵךְ אֶל עֲצָמוֹ
26 הִנְנוּ, שְׂאֲבֵרָהם אֲבִינוּ יִגִּיעַ
27 לְשָׂרְשׁ וּמְקוֹר נִשְׁמָתוֹ כְּמוֹ
28 שֶׁהִיא לְמַעְלָה בַּאֲלוּקוֹת. דְּהִנְהָ⁴
29 יְדוּעָ⁵ בְּתוֹרַת חֲסִידוֹת שֶׁלֹּא כָּל
30 הַנְּשָׁמָה נִמְשָׁכָה וְיִרְדָּה לְמַטָּה
31 לְהַתְלַבֵּשׁ בַּגּוּף הַגִּשְׁמִי, אֲלֵא רַק
32 הָאֶרֶה מוֹעֲטַת מִמְּנָה לְבַד
33 נִמְשָׁכָה וְיִרְדָּה לְמַטָּה, אֲכַל
34 עֵיקַר הַנְּשָׁמָה נִשְׂאָרָה לְמַעְלָה
35 בְּעוֹלָמוֹת רוּחָנִיִּים עֵלְיוֹנִים, לְפִי
36 שֶׁבְּקִדוּשָׁה אֵי-אֶפְשָׁר
37 שְׂיִוְמָשֵׁף הַכַּל לְמַטָּה וְלֹא
38 יִשְׂאָר שׁוּם רוּשָׁם כּו' בְּשׂוֹרֵשׁ
39 וּמְקוֹר הַדְּבַר, כִּי כָּל דְּבָר
40 שֶׁבְּקִדוּשָׁה אֵינּוּ נֶעְקָר
41 מִמְּקוֹמוֹ לְגַמְרִי⁶ אֵלָּא גַם כַּאֲשֶׁר

1) ריש פרשתנו. 2) ד"ה לך-לך - נדפס לאח"ז באוה"ת בראשית (כרך ד') תרעה, א ואילך. וראה גם שם תרפ, ב ואילך.
3) ריש פרשתנו. 4) ראה גם רד"ה ויאמר גו' לך-לך תרנ"ה (סה"מ תרנ"ה ע' יח). תש"ה (סה"מ תש"ה ע' 89). 5) ראה לקו"ת שה"ש טז, ד. האזינו עא, ד. 6) ראה פרדס שער המציאות פ"א. וראה גם ע"ח ש"ד פ"ג. שלי"ד פ"ג. שלי"ה פ"א. תניא אגה"ק ביאור לסימן ז"ך (קמז, א). 7) ראה תו"א ר"פ וישב. ובכ"מ. 8) ראה גם ד"ה ויאמר גו' לך-לך תרנ"ד (סה"מ